

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА
МОГИЛИ

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК

КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“ ” _____ 2025 року

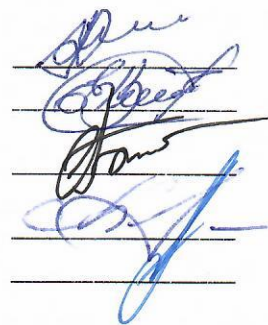
РОБОЧА ПРОГРАМА КОМПОНЕНТИ ОП

«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Спеціальність: F3 Комп'ютерні науки

Розробник
Завідувач кафедри
Гарант освітньої
програми
Декан факультету
Начальник НМВ

Мещанінов О.П.
Кондратенко Ю.П.
Гожий О.П.
Бойко А.П.
Постикіна Є. Г.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Педагогіка вищої школи	
Галузь знань	F Інформаційні технології	
Спеціальність	F3 Комп'ютерні науки	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Інтелектуальні інформаційні системи	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Нормативна навчальна дисципліна	
Курс навчання	1	
Навчальний рік	2025-2026	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	1 сем.	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	15	
	30	
	45	
Відсоток аудиторного навантаження	50%	
Мова викладання	Українська	
Форма підсумкового контролю	Залік	

2. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» є процес навчання та підготовки фахівців із вищою освітою. Навчальна дисципліна передбачає підготовку магістрантів до майбутньої педагогічної діяльності у закладах вищої освіти на посадах асистентів, що передбачає самостійне засвоєння педагогічної літератури, розробку та проведення всіх видів занять і контрольних заходів у закладі вищої освіти, аналіз і вибір ефективних дидактичних методів навчання, критичну оцінку своїх занять. Інтегральною компетентністю вивчення даної дисципліни є здатність виконувати посадові обов'язки викладача закладу вищої освіти.

Метою дисципліни є формування у студентів здатностей:

- реалізації освітніх програм у відповідності до стандартів вищої освіти;
- аналізу та вибору ефективних дидактичних методів навчання;
- розробки та проведення всіх видів занять і контрольних заходів у закладі вищої освіти;
- виховання та інтелектуальному розвитку особистості студентів;
- самостійного засвоєння педагогічної літератури;
- критичної оцінки своїх занять.

Після засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- системи та структури освіти України;
- структури стандартів вищої освіти;
- дидактичної сутності пізнавальної діяльності;
- рекомендацій щодо структури та методів проведення різних видів навчальних занять;

- вимог до складу і змісту навчально-методичної документації зі спеціальності та навчальної дисципліни;
- системи забезпечення якості та рекомендацій щодо проведення контрольних заходів;
- сутності нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі;
- принципів та методів виховання.

уміння:

- організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність;
- визначати доцільні методи та засоби навчання і контролю;
- організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів;
- аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці;
- здійснювати контроль і оцінку результатів навчання.

у результаті засвоєння дисципліни студенти **зможуть**:

- забезпечувати умови ефективного навчального процесу при проведенні занять;
- реалізовувати технології творчої педагогічної діяльності;
- застосовувати педагогічну техніку та професійний артистизм;
- розробляти засоби діагностики результатів навчання;
- оцінювати навчальні та творчі досягнення студентів, використовувати результати для корекції та оптимізації процесу навчання;
- володіти прийомами та способами вирішення конфліктних ситуацій у педагогічній взаємодії.

В результаті вивчення дисципліни студент отримує (згідно зі *стандартом вищої освіти України для другого (магістерського) рівня від 28.04.2022 № 393*):

Загальні компетентності:

- ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 05. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 08. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання:

- РН 3. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері комп'ютерних наук до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- РН 5. Оцінювати результати діяльності команд та колективів у сфері інформаційних технологій, забезпечувати ефективність їх діяльності.
- РН 19. Аналізувати сучасний стан і світові тенденції розвитку комп'ютерних наук та інформаційних технологій.

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри ІС. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Telegram.

3. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни студенту бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних .

Дисципліна «Педагогіка вищої школи» вивчається після опанування дисциплін психологічної спрямованості у програмі бакалаврської підготовки. Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опановувати дисципліни циклів загальної та професійної підготовки.

4. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Тема 1. Предмет та завдання педагогіки вищої школи.	2	2	5
2	Тема 2. Сутність процесу навчання у вищій школі.	1	4	5
3	Тема 3. Дидактичні основи процесу навчання.	1	2	5
4	Тема 4. Основні види навчальних занять і методи навчання.	2	4	5
5	Тема 5. Система забезпечення якості освіти. Контроль результатів навчання.	2	4	5
6	Тема 6. Сутність процесу виховання у вищій школі.	2	4	5
7	Тема 7. Культура педагогічного спілкування у ЗВО.	1	4	5
8	Тема 8. Студент як суб'єкт учбової діяльності.	1	2	5
9	Тема 9. Педагогічна майстерність викладача та шляхи її формування.	3	4	5
Всього:		15	30	45

5. Зміст навчальної дисципліни

5.1. План Лекцій та завдання на Самостійну роботу

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СР)	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет та завдання педагогіки вищої школи Мета і завдання навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи», її місце в професійній підготовці магістрантів. Об'єкт та предмет ПВШ. Категоріальний апарат ПВШ. Зв'язок педагогіки вищої школи із іншими науками. Поняття, функції та категорії дидактики вищої	2

	школи. Основні цілі освіти. Принципи освіти в Україні. Рівні і ступені вищої освіти в Україні. Типи ЗВО в Україні. Завдання на СР: 1. Розкрийте зміст поняття «освіта». 2. Сформулюйте основні цілі освіти. 3. Сформулюйте предмет ПВШ. 4. Розкрийте зміст дидактики вищої школи.	
2	Тема 2. Сутність процесу навчання у вищій школі Основні закономірності процесу навчання. Сучасні освітні парадигми: технократична, гуманістична та їх порівняльний аналіз. Основні напрямки підвищення ефективності навчання. Концепції навчання: асоціативно-рефлекторна, поетапне формування розумових дій, трансформаційна теорія навчання. Структура процесу навчання. Завдання на СР: 1. Розкрийте закономірності навчання. 2. В чому полягає технократична парадигма навчання? 3. Розкрийте сутність гуманістичної парадигми навчання. 4. Охарактеризуйте зміст трансформаційної теорії навчання. Тема 3. Дидактичні основи процесу навчання Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії навчання: знання, навички, уміння, компетентність і компетентності, педагогічний процес, дидактична система, зміст освіти і навчання. Принципи навчання та їх змістова характеристика: науковості, наочності, зв'язок теорії із практикою, систематичності та послідовності, міцності засвоєння знань, свідомості та активності, доступності. Завдання на СР: 1. Дайте визначення поняттям «інформація» та «наукова інформація». 2. Яким вимогам має відповідати наукова інформація? 3. Наведіть приклади навичок, якими Ви володієте. 4. Як перевірити ступінь сформованості навичок? 5. Розкрийте структуру уміння. 6. Розкрийте сутність поняття «компетентність». 7. Розкрийте зміст припинив навчання.	2
3	Тема 4. Основні види навчальних занять і методи навчання Класифікація організаційних форм навчання і видів навчальних занять. Роль та місце лекції у закладі вищої освіти. Переваги та недоліки лекційного методу навчання. Головні дидактичні завдання лекції. Типи лекцій, їх призначення та особливості. Основні дидактичні вимоги до лекції. Зміст та структура лекції. Управління пізнавальною діяльністю студентів. Методи активізації пізнавальної діяльності. Стимули активізації пізнавальної діяльності студентів. Методика читання лекції. Лекторські дані. Призначення, зміст і методика проведення практичних занять. Оцінювання практичних занять. Види семінарських занять, їх цілі та завдання, методика проведення. Оцінювання семінарських занять. Лабораторні заняття. Колоквіуми. Самостійна робота студентів. Завдання на СР: 1. Розкрийте головні дидактичні завдання лекції. Обґрунтуйте достоїнства і недоліки лекційного методу та шляхи їхнього усунення.	2

	2. Обґрунтуйте основні дидактичні вимоги до змісту і структури лекції. Розкрийте завдання викладача щодо забезпечення цих вимог. 3. Розкрийте призначення й особливості різних типів лекцій. У чому складаються особливості проблемної лекції? 4. Розкрийте сутність основних методів активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції. 5. Розкрийте призначення і сутність основних стимулів активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції. 6. Дайте визначення практичного заняття. Сформулюйте його дидактичні завдання. Обґрунтуйте завдання викладача на цих заняттях. 7. Надайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні практичних занять. 8. Дайте визначення семінарського заняття. Дидактичні завдання різних типів семінарських занять й особливості їхнього проведення. Розкрийте роль викладачів на цих заняттях. 9. Надайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні семінарських занять.	
4	Тема 5. Система забезпечення якості освіти. Контроль результатів навчання Цілі та завдання контролю якості навчання. Основні фактори, що впливають на якість навчання. Об'єкт і предмет контролю. Вимоги до системи контролю. Валідність, надійність, достовірність та ефективність контролю. Види та рівні контролю, їх завдання, цілі та функції. Форми контролю. Завдання на СР: 1. Сформулюйте основні цілі, завдання та функції контролю якості навчання. 2. Проведіть аналіз основних факторів, які впливають на якість навчання та їхніх характеристик. 3. Розкрийте основні вимоги до системи контролю якості навчання. 4. Обґрунтуйте завдання, цілі та функції основних видів контролю. 5. Проаналізуйте переваги та недоліки різних форм контролю.	2
5	Тема 6. Сутність процесу виховання у вищій школі. Загальна характеристика процесу виховання. Виховний простір закладу вищої освіти. Зміст виховання. Особливості виховання у ЗВО. Принципи виховання – вихідні положення щодо способів досягнення виховних цілей в навчальному процесі ЗВО. Характеристика та вимоги принципів виховання: суспільна спрямованість, суб'єктність, цілісність, безперервність, диференційований та індивідуальний підхід, вимогливість та повага до студента, активізація взаємодії викладача і студента. Методи виховання у ЗВО: переконання, вправа, заохочення, вимога, критика, приклад, покарання, сугестія. Завдання на СР: 1. Дайте визначення процесу виховання. 2. Чому навчання та виховання є нерозривними компонентами організації навчального процесу. 3. В чому полягає специфіка методів виховання у ЗВО. 4. Розкрийте сутність принципів виховання.	2
6	Тема 7. Культура педагогічного спілкування у ЗВО. Сутність та структура педагогічного спілкування. Стили педагогічного	2

	спілкування. Зміст педагогічного спілкування у ЗВО. Спілкування та взаємодія в системах: «викладач-студент», «викладач-викладач». Завдання на СР: 1. Назвіть стилі педагогічного спілкування. 2. Розкрийте структуру педагогічного спілкування. 3. Розкрийте етапи педагогічного спілкування. 4. Яке місце належить взаємодії в структурі педагогічного спілкування. Тема 8. Студент як суб'єкт учбової діяльності. Поняття про суб'єкта учбової діяльності. Вікова періодизація розвитку особистості. Типові риси психічного складу особистості в період юності. Міжособистісні та внутрішньо особистісні конфлікти в студентському віці. Регуляція поведінки в студентському середовищі. Завдання на СР: 1. В чому полягає особливість суб'єкта учбової діяльності? 2. Охарактеризуйте основні вікові новоутворення, що притаманні особистості у юнацькому віці. 3. Яка природа внутрішньо особистісних конфліктів у юнацькому віці? 4. Фактори регуляції поведінки особистості в юнацькому віці.	
7	Тема 9. Педагогічна майстерність викладача та шляхи її формування. Сутність педагогічної майстерності викладача ЗВО та характеристика специфічних особистісних якостей. Педагогічний такт. Педагогічний авторитет викладача. Педагогічна техніка. Педагогічні здібності. Шляхи розвитку педагогічної майстерності. Завдання на СР: 1. Розкрийте компоненти педагогічної майстерності. 2. Визначте співвідношення педагогічного такту та вимогливості в діяльності викладача. 3. Охарактеризуйте шляхи розвитку педагогічних здібностей.	3

5.2 Семінарські (практичні) або групові заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять: сформулювати у студентів вміння: обґрунтовувати правила застосування принципів дидактики при проведенні різних видів навчальних занять, обирати стратегію спілкування, працювати з педагогічною літературою, підготувати виступи, формулювати та відстоювати свою позицію, приймати активну участь у дискусії.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СР)	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет та завдання педагогіки вищої школи 1. Мета та завдання педагогіки вищої школи. 2. Роль і місце педагогіки вищої школи у професійній підготовці магістрантів. 3. Об'єкт та предмет ПВШ. 4. Категоріальний апарат ПВШ. 5. Зв'язок ПВШ із іншими науками. 6. Поняття про освіту та її цілі. 7. Поняття про дидактику. 8. Нормативні документи.	2

	Завдання на СР: 1. Назвіть ключові поняття ПВШ 2. Сформулюйте поняття дидактики. 3. Розкрийте зміст поняття «освіта». 4. Сформулюйте основні цілі освіти. 5. Сформулюйте предмет ПВШ. 6. Розкрийте зміст дидактики вищої школи.	
2	Тема 2. Сутність процесу навчання у вищій школі 1. Основні закономірності процесу навчання. 2. Сучасні освітні парадигми: технократична, гуманістична та їх порівняльний аналіз. 3. Асоціативно-рефлекторна концепція навчання. 4. Поетапне формування розумових дій. 5. Трансформаційна теорія навчання. 6. Процес навчання як взаємопов'язана діяльність викладача і студента. 7. Зворотній зв'язок у навчанні. 8. Структура процесу навчання. Завдання на СР: 1. Розкрийте закономірності навчання. 2. Розкрийте структуру процесу навчання. 3. В чому полягає технократична парадигма навчання? 4. Розкрийте сутність гуманістичної парадигми навчання. 5. Охарактеризуйте зміст трансформаційної теорії навчання.	4
3	Тема 3. Дидактичні основи процесу навчання 1. Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії навчання: знання, навички, уміння, компетентність і компетентності, педагогічний процес, дидактична система, зміст освіти і навчання. 2. Принципи навчання та їх змістова характеристика: науковості, наочності, зв'язок теорії із практикою, систематичності та послідовності, міцності засвоєння знань, свідомості та активності, доступності. Завдання на СР: 1. Дайте визначення поняттям «інформація» та «наукова інформація». 2. Яким вимогам має відповідати наукова інформація? 3. Наведіть приклади навичок, якими Ви володієте. 4. Як перевірити ступінь сформованості навичок? 5. Розкрийте структуру уміння. 6. Розкрийте сутність поняття «компетентність». 7. Розкрийте зміст принципів навчання. 8. Розкрийте зміст принципу доступності у навчанні. 9. Наведіть приклади принципу міцності засвоєння знань. 10. В чому полягає сутність принципу активності у навчанні?	2
4	Тема 4. Основні види навчальних занять і методи навчання 1. Технології і методи навчання. 2. Організаційні форми навчального процесу. 3. Педагогічні вимоги до лекційних занять. 4. Педагогічні вимоги до семінарських занять. 5. Педагогічні вимоги до лабораторних занять. 6. Педагогічні вимоги до організації СРС. 7. Способи стимулювання учбової діяльності студентів.	4

	8. Роль практики у навчальному процесі. Завдання на СР: 1. Розкрийте головні дидактичні завдання лекції. Обґрунтуйте достоїнства і недоліки лекційного методу та шляхи їхнього усунення. 2. Обґрунтуйте основні дидактичні вимоги до змісту і структури лекції. Розкрийте завдання викладача щодо забезпечення цих вимог. 3. Сформулюйте вимоги до проблемної лекції. 4. Дайте визначення практичного заняття. Сформулюйте його дидактичні завдання. Обґрунтуйте завдання викладача на цих заняттях. 5. Надайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні практичних занять. 6. Дайте визначення семінарського заняття. Дидактичні завдання різних типів семінарських занять й особливості їхнього проведення. Розкрийте роль викладачів на цих заняттях. 7. Надайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні семінарських занять.	
5	Тема 5. Система забезпечення якості освіти. Контроль результатів навчання. 1. Цілі та завдання контролю якості навчання. 2. Основні фактори, що впливають на якість навчання. 3. Об'єкт і предмет контролю. 4. Вимоги до системи контролю. 5. Види та рівні контролю, їх завдання, цілі та функції. 6. Форми контролю. Завдання на СР: 1. Сформулюйте основні цілі, завдання та функції контролю якості навчання. 2. Проведіть аналіз основних факторів, які впливають на якість навчання та їхніх характеристик. 3. Розкрийте основні вимоги до системи контролю якості навчання. 4. Обґрунтуйте завдання, цілі та функції основних видів контролю. 5. Проаналізуйте переваги та недоліки різних форм контролю.	4
6	Тема 6. Сутність процесу виховання у вищій школі. 1. Загальна характеристика процесу виховання. 2. Принципи виховання – вихідні положення щодо способів досягнення виховних цілей в навчальному процесі ЗВО. 3. Характеристика та вимоги принципів виховання: суспільна спрямованість, суб'єктність, цілісність, безперервність, диференційований та індивідуальний підхід, вимогливість та повага до студента, активізація взаємодії викладача і студента. 4. Роль самовиховання. 5. Методи виховання у ЗВО: переконання, вправа, заохочення, вимога, критика, приклад, покарання, сугестія. Завдання на СР: 1. Дайте визначення процесу виховання. 2. Розкрийте основні методи виховання та наведіть приклади. 3. Чому навчання та виховання є нерозривними компонентами організації навчального процесу. 4. Розкрийте сутність принципів виховання.	4
7	Тема 7. Культура педагогічного спілкування у ЗВО.	4

	1. Сутність та структура педагогічного спілкування. 2. Структура педагогічного спілкування. 3. Спілкування в системах: «викладач-студент», «викладач-викладач». 4. Стили педагогічного спілкування. 5. Комунікативна сторона спілкування. 6. Інтерактивна сторона спілкування. 7. Перцептивна сторона спілкування. 8. Міжособистісне спілкування в учбовій групі. Завдання на СР: 1. Розкрийте сторони спілкування в системі «викладач-студент». 2. Охарактеризуйте стилі педагогічного спілкування. 3. Розкрийте структуру педагогічного спілкування. 4. Розкрийте етапи педагогічного спілкування. 5. Яке місце належить взаємодії в структурі педагогічного спілкування. 6. Розкрийте бар'єри спілкування та їх причини.	
8	Тема 8. Студент як суб'єкт учбової діяльності. 1. Поняття про суб'єкта учбової діяльності. 2. Вікова періодизація розвитку особистості. 3. Типові риси психічного складу особистості в період юності. 4. Особистісні утруднення. 5. Міжособистісні конфлікти в студентському віці. 6. Внутрішньо особистісні конфлікти. 7. Нерівномірність розвитку особистості. 8. Динаміка мотивації навчання. 9. Регуляція поведінки в студентському середовищі. Завдання на СР: 1. В чому полягає особливість суб'єкта учбової діяльності? 2. Охарактеризуйте основні вікові новоутворення, що притаманні особистості у юнацькому віці. 3. Кризи розвитку в студентському віці. 4. Яка природа внутрішньо особистісних конфліктів у юнацькому віці? 5. Фактори регуляції поведінки особистості в юнацькому віці.	2
9	Тема 9. Педагогічна майстерність викладача та шляхи її формування. 1. Сутність педагогічної майстерності викладача ЗВО та характеристика специфічних особистісних якостей. 2. Педагогічний такт. 3. Педагогічний авторитет викладача. 4. Педагогічна техніка. 5. Педагогічні здібності. 6. Шляхи розвитку педагогічної майстерності. Завдання на СР: 1. Розкрийте компоненти педагогічної майстерності. 2. Яка роль культури мови і як вона пов'язана із мисленням викладача? 3. В чому сутність педагогічної уяви? 4. Визначте співвідношення педагогічного такту та вимогливості в діяльності викладача. 5. Охарактеризуйте шляхи розвитку педагогічних здібностей.	4

Для зарахування практичної роботи здобувач має змогу надати сертифікат (або інший документ) про проходження курсів на платформах *Prometheus*, *Coursera* тощо та за умови співпадіння направленості курсів блоку освітньої компоненти.

5.3. Забезпечення освітнього процесу

Інструменти / обладнання / програмне забезпечення

Система управління навчанням (LMS) MOODLE. <https://moodle3.chmnu.edu.ua> та <http://moodle.chdu.edu.ua>

Матеріально-технічне забезпечення дозволяє повністю забезпечити освітній процес протягом всього циклу підготовки за освітньою програмою. Стан приміщень засвідчено санітарно-технічними паспортами і відповідають існуючим нормативним актам.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

6. Підсумковий контроль

Перелік питань до залікової контрольної роботи

- 1.Розкрийте зміст поняття «освіта» і сформулюйте основні цілі освіти.
- 2.Обґрунтуйте основні принципи освіти в Україні.
- 3.Розкрийте сутність рівнів і ступенів вищої освіти в Україні.
- 4.Дайте визначення таких понять: «освітній рівень», «професія», «спеціальність», «спеціалізація» і «кваліфікація».
- 5.Розкрийте типи ЗВО в Україні.
- 6.Розкрийте основні наукові завдання педагогіки вищої школи.
- 7.Розкрийте сутність понять: «знання», «навички» та «уміння» і поясніть їх діалектичний зв'язок.
- 8.Дайте визначення понять: «навчальний процес», «зміст освіти» та «зміст навчання».
- 9.Розкрийте зміст понять: «методи навчання», «засоби навчання», «форми організації навчання».
- 10.Розкрийте сутність етапів дидактичного процесу.
- 11.Сформулюйте основний закон дидактики.
- 12.Розкрийте сутність основних принципів дидактики.
- 13.Обґрунтуйте завдання викладача та методи управління мотивацією студентів.
- 14.Обґрунтуйте переваги та недоліки лекції як форми організації навчання.
- 15.Розкрийте основні дидактичні вимоги до змісту і структури лекції.
- 16.Розкрийте принципи побудови проблемної лекції.
- 17.Розкрийте сутність основних методів активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.
- 18.Дайте визначення семінарського заняття та його основних типів.
- 19.Дайте визначення практичного та лабораторного заняття.
- 20.Дайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні навчальних занять різних видів.
- 21.Розкрийте склад і призначення стандартів вищої освіти.
- 22.Розкрийте призначення та структуру стандарту вищої освіти та освітньої програми.
- 23.Розкрийте призначення та склад системи забезпечення якості освіти.
- 24.Зробіть аналіз основних факторів, що впливають на якість навчання.
- 25.Розкрийте основні вимоги до системи контролю якості навчання, обґрунтуйте шляхи їх забезпечення.
- 26.Розкрийте сутність основних видів контролю, обґрунтуйте їх цілі, функції та завдання.

- 27.Зробить аналіз переваг і недоліків різних форм контролю якості підготовки студентів.
- 28.Дайте визначення понять «оцінка» і «відмітка», обґрунтуйте їх основні функції.
- 29.Розкрийте сутність вимог до контрольних завдань, обґрунтуйте шляхи їх забезпечення.
- 30.Обґрунтуйте шляхи до вибору складності, трудомісткості та тривалості контролю.
- 31.Розкрийте види та рівні педагогічного спілкування.
- 32.Розкрийте сутність емоційне творчого аспекту педагогічного спілкування
- 33.Розкрийте сутність і структуру педагогічного такту.
- 34.Визначте поняття педагогічної майстерності, її критерії та рівні.
- 35.Охарактеризуйте педагогічний такт та його складові. 18. Проаналізуйте елементи професійної компетентності викладача.
- 36.Охарактеризуйте основні вікові новоутворення, що притаманні особистості у юнацькому віці.
- 37.Кризи розвитку в студентському віці.
- 38.Розкрийте фактори регуляції поведінки особистості в юнацькому віці.
- 39.Розкрийте сторони спілкування в системі «викладач-студент».
- 40.Охарактеризуйте стилі педагогічного спілкування.
- 41.Розкрийте структуру педагогічного спілкування.
- 42.Розкрийте етапи педагогічного спілкування.
- 43.Яке місце належить взаємодії в структурі педагогічного спілкування.
- 44.Розкрийте бар'єри спілкування та їх причини.
- 45.Розкрийте особливості вияву педагогічної техніки.
- 46.Розкрийте сутність поняття стиль педагогічного спілкування. Види педагогічного спілкування.
- 47.Проаналізуйте основні вимоги педагогічного такту.
- 48.Розкрийте основні вимоги педагогічного такту.
- 49.Визначте співвідношення педагогічного такту та вимогливості в діяльності викладача.
- 50.Охарактеризуйте шляхи розвитку педагогічних здібностей.

Типові задачі для розв'язування

«0» варіант залікового/іспитового білету з зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання

**Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет комп'ютерних наук
Кафедра інтелектуальних інформаційних систем
Дисципліна «Педагогіка вищої школи»**

Варіант № 0

- 1.1. Терміни з організації дистанційних досліджень. (10 балів)
- 1.2. Домінуючи моделі університетської системи освіти. (10 балів)
- 1.3. Які тенденції розвитку університетської системи освіти стоять лише на початку втілення та їх розвитку (якщо такі є)? (10 балів)

Завідувач кафедри

Кондратенко Ю.П.

Викладач

Мещанінов О.П.

7. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Вся робота студента за період вивчення курсу оцінюється у 100 балів максимум. Сума у 90 балів і вище оцінюється оцінкою «відмінно», 75-89 – «добре», 69-74 – «задовільно». Загальна кількість балів визначається за формулою: $100 = 70 + 30$ (рейтинг).

До заліку в семестрі студент має змогу набрати 70 максимальних балів, з них:

- 1) *аудиторна робота* – 40 балів студент може набрати під час усного опитування та виконання практичних завдань;

2) *самостійна робота* – 30 балів студент може отримати за виконання індивідуальних завдань.

На заліку студент може отримати додаткові запитання за змістом його індивідуальних завдань. При відмінному складанні заліку студент отримує 30 балів. Якщо проходження підсумкового контролю оцінюється добре, або задовільно, то це дає відповідно 20 і 10 балів. Максимальна сума 70 балів може бути зарахована до загальної суми балів тільки за умов успішності складання заліку.

Критерії оцінки знань студентів

Виходячи з поставлених цілей і індивідуальних особливостей студентів необхідно враховувати:

- правильність і усвідомленість викладання матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, точності вживання професійної термінології;

- самостійність відповіді;

- наукову доброчесність;

- логічність, доказовість при вивченні матеріалу;

- ступінь сформованості інтелектуальних, загальнонаукових, специфічних знань і умінь.

Оцінка «**відмінно**» (4 б.) – відповідь повна, правильна, свідчить про засвоєння основного матеріалу курсу;

- правильно розкрито зміст понять дисципліни, закономірності її розвитку;

- правильно використані різні джерела знань;

- відповідь самостійна, ґрунтується на знаннях, що вже засвоєні і допоміжних відомостях.

Оцінка «**добре**» (3 б.) – відповідь відповідає раніше переліченим вимогам, вона повна, правильна;

- нечітко викладається основний матеріал або висновки, що легко виправляється за допомогою питань викладача.

Оцінка «**задовільно**» (1-2 б.) – відповідь правильна, матеріал, в основному, засвоєно, але нечітко визначені поняття та закономірності:

- відсутнє повне вміння самостійно пояснити взаємозв'язки, непослідовно викладено матеріал.

Оцінка «**незадовільно**» (0 б.) – відповідь неправильна;

- не розкрито основний зміст учбового матеріалу, не додаються відповіді на допоміжні питання викладача, мають місце помилки у визначенні понять.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів див. у Додатку А.

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Лекції	4
2	Практичні заняття	4 б.*9 тем=36 б.
3	Самостійна робота	30
4	Залік	30
Всього		100

8. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

8.1 Базова література

1. Виноградова В. Є., Юрченко В. І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. 2-е вид. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 296 с.

2. Кучинська І. О. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Кам'янецьПодільський: Зволейко Д. Г., 2020. 291 с.
3. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П., Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4e1d91e7-e582-4715-87c4-846d11702b07/content>.
4. Мещанінов О.П., Боровльова С.Ю., Дворецька С.В., Миколаїв, Україна, Синергія у єдності дистанційних форм навчання і наукових досліджень для сталого розвитку університетської системи освіти // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Педагогічні науки. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. Т. 301. Вип. 311., – 2018. – С. 8-12.
5. Марцева Л. А. Педагогіка і психологія вищої школи. Житомир: Житомирський державний університет, 2023. 250 с.
6. Мухіна Г.В. Педагогіка та психологія вищої школи: нав.-мет. посіб. Київ. 2020. 178 с.
7. Сисоєва С. О. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ: Академія, 2022. 280 с.
8. Мещанінов О.П. Університетське середовище як визначальний фактор еволюції університетів України // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Педагогічні науки. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. Т. 326. Вип. 314., – 2019. – С. 8-12.9
9. Мещанінов О.П. Ефективність та продуктивність чи стабільність та надійність як пріоритети сталого розвитку університетів України // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Педагогічні науки. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили. Т. 326. Вип. 314., – 2019. – С. 31-35.

8.2 Допоміжна література:

1. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 12 Інформаційні технології, спеціальність 122 Комп'ютерні науки: затв. і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 28.04.2022 № 393. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/04/28/122-Kompyuterni.nauky-mahistr.393-28.04.22.pdf>
2. Положення про систему рейтингової оцінки у ЧНУ ім. Петра Могили. URL: <https://chmnu.edu.ua/polozhennya/>
3. Положення про порядок і методику проведення заліків та екзаменів у ЧНУ ім. Петра Могили. URL: <https://chmnu.edu.ua/polozhennya/>
4. Правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти до Чорноморського національного університету імені Петра Могили. URL: <https://chmnu.edu.ua/vstup-do-chnu/>
5. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: підручник / І В Зайченко. – 3-є видання. – К. : Ліра-К, 2020. – 512 с.
6. Заячківська Н. М. Формування готовності викладачів закладів вищої освіти до використання сучасних освітніх технологій у професійній діяльності / Заячківська Н. М. // Нова педагогічна думка. – 2020. – № 3 (103). – С. 36-40.
7. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник / упорядник Л.М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.
8. Ковальчук Л. Моделювання науково-педагогічних досліджень: навч. посіб. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020.
9. Лебедик Л.В., Стрельніков В.Ю., Стрельніков М.В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельніков, М. В. Стрельніков. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с.

10. Національна рамка кваліфікацій. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>
11. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. 498 с.
12. Основи психолого-педагогічної підготовки у вищій школі: навч.- метод. посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів / Автори-упорядники Л.В. Маляр, В.І. Староста, М.І. Кухта. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. 84 с. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/43642>
13. Blokhina Iryna Application of International Scientometric Databases in the Professional Training of Future Teachers of Psychological and Pedagogical Disciplines: Capabilities of Web of science (WOS), Scopus, Google Scholar / Olga Moskalenko, Lesia Muzychko, Liliia Hachak-Velychko, Victoria Dovzhuk, Iryna Blokhina //

ДОДАТОК А

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ (САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ) СТУДЕНТА

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання є видом позааудиторної самостійної роботи студента пошукового, науково-дослідницького чи творчого характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується складанням заліку.

Мета ІНДЗ – самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з дисципліни «Педагогіка вищої школи» та розвиток навичок самостійної роботи. Зміст ІНДЗ – завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних занять та самостійного опрацювання науково-педагогічної літератури.

Структура ІНДЗ:

- тема і план ІНДЗ;
- вступ – актуальність теми, мета та завдання роботи, методи дослідження;
- теоретична частина – виклад базових теоретичних положень з аналізом проблеми, уточненням етапів розвитку досліджуваного явища/процесу/системи;
- практична частина (висвітлення інноваційно-педагогічного досвіду, статистичних даних);
- основні результати роботи – подаються результати, схеми, рисунки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз;
- висновки;
- список використаної літератури (Див. Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»).

Критерії і показники оцінювання ІНДЗ

Критерії	Показники
Гностичний	Наявність педагогічних рішень, які відповідають вимогам часу
	Обсяг і повнота змісту, закінченість
	Оригінальність розкриття теми, рівень творчості
	Наявність аргументованих висновків
	Рівень самостійності виконання
	Узагальнення знань всього навчального курсу
Комунікативний	Якість доповіді: обсяг та глибина знань теми, ерудованість

Естетичний	Культура мовлення, манери, утримування уваги аудиторії, імпровізація
	Правильність і повнота відповідей на запитання, переконливість аргументів, тактовність
	Наявність наочного матеріалу або електронної презентації
	Відповідність вимогам
	Якість бібліографічного опису (наявність сучасних літературних джерел, наявність посилань у тексті, їх відповідність змісту)

Порядок подання та захисту ІНДЗ. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді друкованої роботи з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім заповненням із зазначенням всіх позицій змісту завдання (за об'ємом – до 25 стор.). Основні умови до оформлення: шрифт Times New Roman, розмір 14, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25. Поля: ліве - 2,5; праве: 1,5 Оформлення таблиць і рисунків має відповідати вимогам державного стандарту до друкованих робіт.

ІНДЗ подається викладачу, який викладає лекційний курс з даної дисципліни та приймає залік, не пізніше, ніж за 1 тиждень до заліку.

Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом залікової оцінки і враховується при здійсненні підсумкового оцінювання з навчального курсу.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Бали	Пояснення
30–25	Тему розкрито правильно, повно, ґрунтовно, ілюстровано прикладами, фактами, цифрами
24–17	Тему розкрито правильно, досить повно, допущено 1-2 неточності, окремі положення розкрито неповно, бракує фактів та ілюстрацій
16 – 9	Тему в основному розкрито, але не повно, не системно, допущено помилки, відсутні посилання на джерела
8 – 3	Тему частково розкрито, бракує обґрунтувань і фактів
2 – 1	Тему розкрито не правильно
0	Завдання не виконано